

Hugleiðingar um ferðslu

Hugleiðingar um ferðslu

Føroyska ferðslu-umhvørvið og ferðslumentanin av tí vánaligasta í heiminum!!!

Bilurin og tíðin

Hvi koyrir ein í heila tikið bil? Allarhelst tí ein heldur seg spara eina rúgvu av tíð. Og kanska er tað henda hugmynd, ið er orsök in til so nógv meinfýsni í ferðsluni. Hvussu nógvir bilførarar ilskast ikki, tí aðrir bilførarar ikki tykjast at hava sama skund, ið teir sjálvir halda seg hava. Og hvussu ofta verður floytan ikki brúkt í illisinni, tí ein gangandi ella súkklandi ikki fer tvørtur um vegin við tí ferð, ið bilførarin kundi hugsað sær? Og hvør verulig tíðarseinkan liggur so í slíkum? Aloftast púrt eingin. Mangan bert partur av sekundum ella fá sekund. Og hvi fær so láturliga litið so nógv at týða fyri bilføraran? Hvi verða seinkanir, ið undir øðrum umstøðum neyván høvdu verið lagdar til merkis, knappliga til nakað ið útloysir ágangandi vreiði? Allarhelst tí, bilurin á ein ella annan hátt gevur einum eina kenningu av kontinuiteti, ein vil at tað skal ganga frameftir alla tíðina og neyvt við somu ferð ið ein sjálvur ynskir. Ikki er sjáldsamt at siggja, hvussu ein bilførari kann gera eina meira ella minni livshóttandi yvirhaling, og so fáar minuttir seinni koyra heilt spakuliga, tí nú er okkurt hann vil hyggja nærri eftir. Kjarnan í málinum man vera, at vit til eina og hvørja tíð vilja sleppa at gera júst tað, okkum lystir. Og Guð náði og troysti tann, ið gripur inn í min rætt at ráða yvir minum bili og minari ferð. Og hyggja vit at enda eftir spardari tíð við at koyra sum óðir menn, siggja vit, at hon er lutfalsliga litil. Og skyldast tað, at tann ferðsteking, ein lógliga kann vinna í mun til ein persón, ið kanska koyrir 75 km/T í mun til ein sjálvan, ið fegin vil koyra 80 km/t, einans er o.u. 6% sum svarar til 3-4 minuttir í ein heilan tíma. Hvussu mangar ferðir er ein ikki yvirhalaður í stóðum, har eingin yvirhaling átti at farið fram, bert fyri at siggja tann yvirhaling bilin eitt ella tvey pláss frammanfyri seg sjálvan í biðirøðini til ferjuna. Vit kunnu tosa um sparda tíð millum at verða til gongu ella á súklu ella í bili at koyra 30 km/t og til og við hægstu loyvdu ferð. Veruliga spard tíð, tá ferðin fer upp um hatta er litil og eingin — og minskar alsamt meira um ein kemur at biða við eitt ljósstýrt horn ella okkurt vegamót. Havandi slíkt í huga er vreiðin hjá nógvum bilførarum um at onnur «þjaka sær» hópisleys.

Hyggur ein so eftir hvussu nógv tíð av einum mannalivi, ið fer til at arbeiða fyri at hava ráð at hava bil, verður tað enn meira hópisleys. Ein skal, um ein er vanligur arbeiðsmaður, brúka kanska 2-3 mánaðarlønir til tess at hava bil, og svarar tað til 300-450 arbeiðstímar. Og ein skal sanniliga spara nógv tíð við at koyra í bili sinum fyri at fáa javnvág í rokniskapin. Um ein annars grundar koyringina við spardari tíð.

Og nakað annað kann eisini nevast her, sum dømi

um, hvussu vit í okkara mentanarumhvørvi liða alt sundur.

Ein sparir tíð við at koyra. Verður hildið.

Tá ein so ikki fær ta kropsvenjing, ein annars fekk við at ganga, súkla ella annað, noyðist ein at vitja onkra kropsvenjingarmiðstöð og har sita inni og hála í ckkurt byttislig tól. Ein missir spælið burtur, ein ger kropsvenjingina til okkurt, ið sveimar fritt í leysari luft, istaðin fyri, at hon var ein náttúrligur partur av dagliga tilveruni sum gongd ella lutluka í meira sosialum ítróttarvirksemi.

Abyrgdarkenslan

Fyri at venda aftur til tað sálarfrøðisliga, má ein eginleiki afturat við menniskjanum dragast fram. Abyrgdarkenslan. Ein neyðugur eginleiki, um ein skal handfara tann vandamikla reiðskapin, ein bilur er. Ein bilur er eitt potentielt morðvápn. Og fyri mær at siggja eru reglurnar fyri at umgangast hetta morðvápn ikki nær til nóg strangar. Serstakliga ikki tá ein sær, hvussu nógv mannaliv misnýtslan av hesum reiðskapi hevur kostað. Skotvápn eru ein rúgva av reglum fyri. Men tað er ein óreingilig sannroynd, at bilarnir hava dripið hópini fleiri fólk, í friðartíð ið hvussu er, enn skotvápnini hava. Og hvat er vandamiklast? Ein lutur, ið hvørja ferð hann verður nýttur drepur eitt fólk, men verður nýttur so sjáldan, at hann kanska drepur eitt fólk hvørt tiggjunda ár. Og so ein lutur, ið ikki drepur fólk hvørja ferð hann verður nýttur, men tó so ofta, at úrslitið kortini verður, at tiggju fólk lata liv hvørt ár, og afturat tí koma so øll tey mongu lestaðu og brekaðu, hvørs sviði og pina eru ómátandi. Og hvørs fullkomuliga broytta livsleið er ein framhaldandi sorgarleikur. Kanska skyldast tvørandi abyrgdarkenslan eina orandi trúgv uppá egnan almátt, ið tryggjar einum móti at gera mistøk í ferðsluni. Hendan margháttliga trúgv á seg sjálvan er í alt ov stóran mun at finna hjá ungum monnum. Tað er til deils eitt maskulint lyndiseyðkenni. Tíverri.

Niðurstøðan av øllum hesum er, at nógvir irrationellir máttir eru uppi hesum at koyra bil. At allar royndir ið verða gjørdar at beta um ferðslumhvørvið eru serstakliga vælmeintar, men nema bert við yvirflutuna av vandamálunum, við tað at bert verður hugt at sjónligu úrslitunum av teimum sálarfrøðisligu mekanismum, ið liggja til grund, og tí verður ikki tikið um ilskunar rôt. Men so skal eisini viðgangast, at skal verða tikið munagott um ilskunar rôt, skuldu allir menn geldast. Og tað er heldur viðgongt. Men í minsta lagi áttu reglugerðir at verði settar í gildi, sum tíverri komu at sýnast diskriminerandi, og strangliga høvdu avmarkað tað,

Bert í Turkalandi havi eg sæð eitt ferðslumhvørvi og eina ferðslumentan, ið vóru á sama støði sum í Føroyum.

Hetta sigur lesari, sum hevur skrivað hugleiðingar um ferðslu. Fyrrri partur av hesum hugleiðingum var í Sosialinum týsdagin. Í dag prenta vit seinna partin.

vánlig hugsan roknar sum frælsi einstaklingsins. Og her hveppur ein seg óivað við at trækka persónliga frælsinum ov nær. Men hvussu so við teimum óteljandi individum, sum á likam, og mangan eisini á sál, verða offur hjá einum individi, sum vit vita við vissu er disponeraður vegna aldur, kyn og lyndi til at verða øðrum at meini. Hvørs rættindi skulu vit meta hægst? Skal nakar hava óavmarkað frælsi til at taka alt frælsi frá øðrum?

Frá politikari síðu er litið gott at vænta, tí nógvir politikarar eru sum vit onnur, og vilja helst halda áfram við at koyra bil sjálvir. Tí koma ongur avmarkingar av rættindunum at koyra bil. Politikararnir vilja ikki útseta seg sjálfvan fyri at verða frátráknir henda margháttliga indiskutabla rættin at vera bilførari.

Vit vita um kanningar, sum svenska loftvápnid hevur gjørt, har teir við serligum sálarfrøðisligum testum kunnu finna fram til, at summir persónar, í stórri mun enn onnur, eru disponeraðir til at gera ólukkur, tí teir í spentum stóðum reagera skeivt, ella tí teir, av eini ella aðrari orsök, meira enn onnur hava lyndi til at koma sær út í umstøður, ið føra til ólukkur.

Virðingin fyri frælsinum

Og harmuligt er at ymsir praktiskir trupulleikar við vissu føra við sær, at vit ikki fáa sett í gildi annars vælgrundaðar avmarkingar mótvægis teimum, sum vit nær um við vissu vita eru potentiellir orsøkir til vanlukkur. Og tá tað sum her er ein spurningur um aldur, vil tað fyri teir flestu ikki siga, at rætturin at koyra bil er frátráknur fyri livið, men bert avmarkaður fyri fá ár.

Og harmuligt er, at virðingin fyri sokallaða persónliga frælsinum hjá einum persóni er so stór, at ein ikki tolir eina so litla avmarking av hesum frælsi, sum rættin at taka koyrikort, til gagns fyri tað ókenda menniskjað, sum annars gerst offur fyri frælsinum hjá hinum fyrrnevnda persóninum, og harvið verður frátrákið alt sitt frælsi. Men tíverri er tað so, at hetta at ókendur persónar standa í váða verður mettt heilt óðrvísi, enn tá tað snýr seg um navngivnar, ávisar persónar, hóast ein vildi meint, at øll høvdu líka rætt, um tey vóru kend ella ikki.

Hugsandi um støddina á tí heilsuliga váða, sum bilisman førir við sær, er tað ótrúligt, at vit ikki nýta nakað av tí vitan, ið er til taks um, hvussu vit kunnu útloka nøkur fólk, um hvørji vit vita, fara at elva til deyða teirra sakleysu. Líkt er til, at hetta er nakað, ið nerver okkara hugmynda um, hvussu fri atgongdin til at koyra bil skal vera.

Tá vit siggja vavið av heilsuliga vandanum, sum bilisman hevur við sær, er tað eisini ótrúligt, at einki verður gjørt við fyriryrgjandi ferjuna. Um ein ella